

רש"י פרשת וישלח

ד) וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל־עֶשָׂו
אָחִיו אֲרֻצָּה שְׂעִיר שָׂדֶה אָדוּם: ה) וַיֵּצֵא אֹתָם לֵאמֹר
כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדֹנִי לְעֶשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב
עַם־לָבָן גֵּרְתִּי וְאַחֵר עַד־עֲתָה: ו) וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמֹר
צֹאן וְעֶבֶד וְשֹׁפְחָה וְאֲשַׁלְּחָה לְהַגִּיד לְאֲדֹנִי לְמִצְאָ־חֵן
בְּעֵינָיֶךָ: ז) וַיָּשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ
אֶל־אָחִיךָ אֶל־עֶשָׂו וְגַם הֵלַךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת
(ד) וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים. מַלְאָכִים

ממש (צ"ר עה, ד.): ארצה שעיר. לארץ שעיר, כל תיבה
שנריכה למ"ד בתחלתה הטיל לה הכתוב ה"א צסופה: (ה)
ארת: לא נעשיתי שר וחשוב, חלא גר, אינך בדאי לשנוא
אותי על צרכות חזיק שצרכני הוה גציר לאחיק, שהרי לא
נתקיימה צי. דצר אחר, גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם
לצן הרשע גרתי, ותרי"ג מלות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו
הרעים: (ו) ויהי לי שור וחמור. חצא חמר לי מטל השמים
ומשמני הארץ, זו אינה לא מן השמים ולא מן הארץ: שור
וחמור. דרך ארץ לומר על שוורים הרצה שור, חדם חומר
לחצירו, כלילה קרא התרנגול, ואינו חומר קראו התרנגולים:
ואשלחה להגיד לאדני. להודיע שאני צא אליך: למצא
חן בעיניך. שאני שלם עמך ומצקש אהבתך: (ז) באנו אל

רש"י פרשת וישלח

אִישׁ עָמוֹ: ח (י) וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ וַיַּחַץ
אֶת־הָעַם אֲשֶׁר־אָתּוּ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבְּקָר וְהַגְּמְלִים
לְשְׁנֵי מַחֲנוֹת: ט (י) וַיֹּאמֶר אֶם־יָבוֹא עֲשׂוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה
הָאֶחָת וְהִכְּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִּיטָה: י (י) וַיֹּאמֶר
אחִיר אַל עֲשׂו. שְׁהִיית לֹוֹמֵר אַחִי הוּא, אֲזַל הוּא נוֹכַח עִמָּךְ
כַּעֲשׂו הַרְשָׁע, עוֹדֵנוּ צִשְׁנֵאתוּ (צ"ר עה, ז): (ח) **וַיִּירָא וַיַּצֵּר.**
וְעוֹד וַיִּירָא שְׁמֵא יִהְיֶה וַיִּלָּךְ לוֹ, אִם יִהְיֶה הוּא אֶת אַחֲרִים
(צ"ר עו, ז. תַּנְחוּמָא וַיִּשְׁלַח ד.) (ס"א שְׁמֵא יִהְיֶה אַחֲרִים
גִּירְסוֹת אַחֲרוֹת וּל"ע צִמְזִרְחִי הַפֶּרֶשׁ שְׁצִינִיָּהִם) (ט) **הַמַּחֲנֶה**
הָאֶחָת וְהִכְּהוּ. מַחֲנֶה מִשְׁמַשׁ לִשׁוֹן זָכָר וּלְשׁוֹן נִקְצָה אִם תַּחֲנֹה
עֲלֵי מַחֲנֶה (תַּהֲלִים כז, ג.), הִרִי לִשׁוֹן נִקְצָה. הַמַּחֲנֶה הַזֶּה
(צִרְאִשִּׁית לג, ח.), לִשׁוֹן זָכָר. וְכֵן יֵשׁ שְׂאֵר דְּצִרִים מִשְׁמָשִׁים
לִשׁוֹן זָכָר וּלְשׁוֹן נִקְצָה, הַשְׁמַשׁ יֵלֵךְ עַל הָאֶרֶץ (שם יט, כג.),
מִקְלָה הַשְׁמִים מוֹלֵאֵוּ (תַּהֲלִים יט, ז.), הִרִי לִשׁוֹן זָכָר, הַשְׁמַשׁ
זֶרְחָה עַל הַמִּים (מַלְכִים-ג, כז.) הִרִי לִשׁוֹן נִקְצָה. וְכֵן רוּחַ
וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוּלָה צָאָה (אִיוֹצ א, יט.), הִרִי לִשׁוֹן נִקְצָה. וַיִּגַּע
צִאֲרָצַע פְּנוֹת הַצִּית (שם), הִרִי לִשׁוֹן זָכָר. וְרוּחַ גְּדוּלָה וְחִזְקָה
מִפְּרֹק הָרִים (מַלְכִים-א יט, יא.), הִרִי לִשׁוֹן זָכָר וּלְשׁוֹן נִקְצָה.
וְכֵן אֵשׁ, וְאֵשׁ יֵלֵךְ מֵאֶת ה' (צִמְדָּר טז, לה.), לִשׁוֹן נִקְצָה.
יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אֲבִרְהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוֹה

רש"י פרשת וישלח

הָאָמַר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאִיטִיבָה עִמָּךְ:
יֵאָמֵר (י) קִטְנֹתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
אֶת־עַבְדְּךָ כִּי בְמִקְלִי עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה
הָיִיתִי לְשָׁנִי מִחֲנוּת: יב (י) הֲצִילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד
אֵשׁ לוֹהֶט (תהלים קד, ד.), לִשׁוֹן זָכָר (י) וְהִיא הַמַּחֲנֶה הַנֶּשֶׂאֶר

לפליטה. על כרחו, כי אלחם עמו. התקין עלמו לשלש
דברים, לדורון, לתפלה, ולמלחמה. לדורון ותעזור המנחה על
פניו. לתפלה, אלהי אבי אברהם. למלחמה, והיה המחנה
הנשאר לפליטה: (י) **ואלהי אבי יצחק.** ולהלן הוא אומר
ופחד יצחק, ועוד, מהו שחזר והזכיר שם המיוחד, היה לו
לכתוב האומר אלי שוב לארצך וגו', אלא כך אמר יעקב
לפני הקצ"ה שתי הצטחות הצטחתי אחת בלחתי מצית אבי
מצחר שבע, שאמרת לי אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי
יצחק, ושם אמרת לי ושמרתיך בכל אשר תלך, וצצית לבן
אמרת לי שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך, ושם
נגלית אלי בשם המיוחד לצדו, שנאמר ויאמר ה' אל יעקב
שוב אל ארץ אבותיך וגו', צצתי הצטחות האלו אני צא
לפניך: (יא) **קטנתי מכל החסדים.** נתמעטו זכויותי על ידי

עָשׂוּ כִּי־יָרָא אֶנְכִּי אֹתוֹ פֶּן־יָבֹוא וְהַכֵּנִי אִם עַל־פְּנֵים:

רש"י פרשת וישלח

יג(י) וְאֵתָהּ אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשִׂמְתִּי אֶת־זֶרַעְךָ
כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מְרֹב: [שני] יד(י) וַיֵּלֶן שָׁם
בְּלִילָה הַהוּא וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְּיָדוֹ מִנְחָה לַעֲשׂוֹ אָחִיו:

החסדים והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא שמא

משכזטחתי נתלכלכתי זחטא, ויגרום לי להמסר ציד עשו

(שצת לז.): **ומכל האמת**. אמתת דצריך, ששמרת לי כל

הכזטחות שכזטחתי: **כי במקרי**. לא היה עמי לא כסף ולא

זהב ולא מקנה, אלא מקלי לצדו. ומדרש אגדה, נתן מקלו

צירדן ונצקע הירדן: (יז) **מיד אחי מיד עשו**. מיד אחי,

שאין נוהג עמי כאח אלא כעשו הרשע: (יג) **היטב**

איטיב. היטב צזכותך, איטיב צזכות אבותיך (צ"ר עו, ז):

ושמתי את זרעך כחול הים. והיכן אמר לו כן, והלא לא

אמר לו אלא והיה זרעך כעפר הארץ (צראשית כח, יד.),

אלא שאמר לו (שס), כי לא אעזבך עד אשר אס עשיתי את

אשר דצרת ליך (שס טו.), ולאצרהם אמר הרצה ארצה את

זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים: (יד) **הבא**

בידו. צרשותו, וכן ויקח את כל ארצו מידו (צמדצר כא,

כו.). ומדרש אגדה מן הצא צידו, אצנים טוצות ומרגליות,

טו עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים
ואילים עשרים: טז גמלים מיניקות ובניהם שלשים

רש"י פרשת וישלח

פָּרוֹת אַרְבָּעִים וּפָרִים עֲשָׂה אֶתֵּנָה עֲשָׂרִים וְעִזִּים
עֲשָׂה: יז וַיֵּתֶן בְּיַד־עֲבָדָיו עֶדֶר עֶדֶר לְבָדוֹ וַיֹּאמֶר
שֶׁאִדָּם לֹר צָלְרוֹר וְנוֹשָׁאִם צִידוֹ. דָּבָר אַחֵר מִן הַבָּא צִידוֹ, מִן
הַחֹלִין, שֶׁנִּטַּל מֵעֵשֶׂר, כִּמָּה דָּאֵת אִמֵּר עֵשֶׂר אֲעִשְׂרֵנוּ לָךְ, וְהָדָר
לָקַח מִנַּחֶה: (טו) **עֲזִים מֵאֵתִים וְתִישִׁים עֲשָׂרִים.** מֵאֵתִים
עֲזִים לְרִיכוֹת עֲשָׂרִים תִּישִׁים, וְכֵן כֹּלֵם, הַזְכָּרִים כָּדִי לוֹרֵךְ
הַנִּקְצוֹת. וְצִרְאִשִּׁית רָבָה דּוֹרֵשׁ מִכֶּאֱן לַעֲוֹנָה הָאִמּוֹרָה
צִתּוֹרָה, הַטִּיילִים צִכֵּל יוֹם, הַפּוֹעֲלִים שִׁתִּים צִשִּׁצַּת, הַחֲמָרִים
אַחַת צִשִּׁצַּת, הַגִּמְלִים אַחַת לִשְׁלָשִׁים יוֹם, הַסְּפָנִים אַחַת לִשְׁשָׁה
חֲדָשִׁים, וְאִינִי יוֹדֵעַ לְכוּיִן הַמִּדְרָשׁ הַזֶּה צִכוּוֹן, אֵךְ נִרְאֶה צִעִינִי
שֶׁלִּמְדָנוּ מִכֶּאֱן, שֶׁאִין הַעֲוֹנָה שׁוֹה צִכֵּל אָדָם, אִלֵּא לְפִי טוֹרַח
הַמוֹטֵל עֲלִיו, שֶׁמֵּאִינוּ כֶּאֱן שֶׁמִּסֵּר לְכֵל תִּישׁ עֵשֶׂר עֲזִים, וְכֵן
לְכֵל אֵיל, לְפִי שֶׁהֵם פְּנוּיִים מִמִּלְאָכָה, דִּרְכֵּן לְהַרְצוֹת תִּשְׁמִישׁ
לְעִבֵּר עֵשֶׂר נִקְצוֹת, וְצִהֲמָה מִשְׁנַתְעִצְרָה אִינָה מִקְצֵלַת זָכָר,
וּפְרִים שְׁעוֹסְקִין צִמִּלְאָכָה, לֹא מִסֵּר לְזָכָר אִלֵּא אֲרִצֵּעַ נִקְצוֹת,
וּלְחֲמוֹר שֶׁהוֹלֵךְ צִדְרֵךְ רַחוּקָה, שְׁתֵּי נִקְצוֹת לְזָכָר, וּלְגִמְלִים
שֶׁהוֹלְכִים דֶּרֶךְ יוֹתֵר רַחוּקָה, נִקְצָה אַחַת לְזָכָר: (טז) **אֱמִלִּים**

אַל־עֲבָדָיו עֲבָרוּ לְפָנַי וְרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֶדֶר וּבֵין
עֶדֶר: יח וַיֵּצֵאוּ אֶת־הָרֹאשׁוֹן לֵאמֹר כִּי יִפְגַּשְׁךָ עֲשׂוֹ
אַחִי וְשִׂאֲלֶךָ לֵאמֹר לְמִי־אַתָּה וְאַנָּה תִּלְךָ וּלְמִי אֵלָּה

רש"י פרשת וישלח

לְפָנֶיךָ יְיָ וְאָמַרְתָּ לְעֶבְדְּךָ לְיַעֲקֹב מִנְחָה הִוא שְׁלוּחָה
לְאֹדְנִי לְעֵשׂוֹ וְהִנֵּה גַם־הִוא אַחֲרֵינוּ כ וַיָּצֹא גַם
מִיְנִיקוֹת שְׁלֵשִׁים. וּזְנִיחָם עִמָּהֶם. וּמִדֶּרֶשׁ אֲגִדָּה (צ"ר שם)
וּזְנִיחָם, זְנִיחָהֶם, זָכַר כְּנוֹגֵד נִקְצָה, לְפִי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרִים, לֹא
פָּרַסְמוּ הַכְּתוּבִּים: **וְעִירִים**. חֲמוּרִים זָכְרִים: (יז) **עֵדֶר עֵדֶר**
לִבְדּוֹ. כָּל מִין וּמִין לְעַלְמוֹ: **עִבְרוּ לִפְנֵי**. דֶּרֶךְ יוֹם אֶחָד פְּחוֹת,
וְאֵנִי אֲצִוָּא אַחֲרֵיהֶם: **וְרוּחַ תְּשִׁימוּ**. עֵדֶר לִפְנֵי חֲצֵרוֹ מִלֹּא
עֵין, כְּדֵי לְהַשְׁצִיעַ עֵינָיו שֶׁל אֱלֹהֵי רֶשַׁע, וּלְתוֹכּוֹ עַל רְצוֹי
הַדּוֹרוֹן: (יח) **לִמִּי אַתָּה**. שֶׁל מִי אַתָּה, מִי שׁוֹלֵחַךְ, וְתִרְגּוֹם
דִּמְאָן אַתָּה: **וְלִמִּי אֱלֹהִים לִפְנִיךָ**. וְאֵלֶּה שְׁלִפְנִיךָ שֶׁל מִי הֵם, לִמִּי
הַמִּנְחָה הַזֹּאת שְׁלוּחָה לִמִּי מִשְׁמַשֵּׁת צִרְאָה הַתִּיבָה צִמְקוֹם
שֶׁל, כִּמוֹ וְכָל אֲשֶׁר אַתָּה רוֹאֶה לִי הוּא, (צִרְאָתָהּ לֹא, מִג).
שֶׁלִּי הוּא, לִי הָאָרֶץ וּמְלוּכָהּ (תְּהִלִּים כד, א), שֶׁלִּי הִיא: (יט)
וְאָמַרְתָּ לְעֶבְדְּךָ לְיַעֲקֹב. עַל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן,
שֶׁשְׁאַלְתָּ לִּמִּי אַתָּה, לְעֶבְדְּךָ לְיַעֲקֹב אֲנִי, וְתִרְגּוֹמוֹ דְּעֶבְדְּךָ
דְּיַעֲקֹב, וְשֶׁשְׁאַלְתָּ וְלִמִּי אֵלֶּה לִפְנִיךָ, מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה וְגו':

אֶת־הַשָּׁנִי גַם אֶת־הַשְּׁלִישִׁי גַם אֶת־כָּל־הַלְכִים אַחֲרֵי
הַעֲדָרִים לֵאמֹר כִּדְבַר הַזֶּה תִּדְבְּרוּן אֶל־עֵשׂוֹ בְּמִצְאָכֶם
אֹתוֹ: כֹּא וְאָמַרְתֶּם גַּם הִנֵּה עֶבְדְּךָ יַעֲקֹב אַחֲרֵינוּ

רש"י פרשת וישלח

כִּי־אָמַר אֲכַפְּרָה פָּנָיו בַּמִּנְחָה הַהִלַּכְתָּ לְפָנָי וְאַחֲרֵי־כֵן
אֶרְאֶה פָּנָיו אוֹלֵי יִשָּׂא פָנָי: כב וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה
עַל־פָּנָיו וְהוּא לָן בְּלִילָה־הַהוּא בַּמִּנְחָה: כג וַיָּקָם |
בְּלִילָה הוּא וַיִּקַּח אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי שַׁפְּחֹתָיו
וְאֶת־אֶחָד עֶשֶׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֶת מִצְרַיִם יַבֵּק:
והנה גם הוא. יעקב: (כא) אכפרה פניו. אצטל רוגזו,

וכן וכפר זריתכם את מות (ישעיה) לא תוכלו כפרה
(שם מז, יא.), ונראה צעיני שכל כפרה שאלל עון וחטא ואלל
פנים, כלן לשון קנוח והעצרה הן, ולשון חרמי הוא, והרצה
בגמרא וכפר ידיה, צעי לכפורי ידיה זההוא גזרא, וגם
בלשון המקרא נקראים המזרקים של קדש כפורי זהב על שם
שהכהן מקנח ידיו בהן בשפת המזרק: (כז) **על פניו. כמו**
לפניו, וכן חמם ושוד ישמע זה על פני תמיד (ירמיה ו, ז),
וכן המכעיסים אותי על פני (ישעיה סה, ג), ומדרש אגדה
על פניו, אף הוא שרוי צכעם שהיה לריך לכל זה צ"ר (עו,
ת: (כג) ואת אחד עשר ילדיו. ודינה היכן היתה, נתנה
בתיבה ונעל בפניה, שלא יתן זה עשו עיניו, ולכך נענש

כד וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבֹרֵם אֶת־הַנָּחַל וַיַּעֲבֹר אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ:
כה וַיִּזְתֶּר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלֹת
הַשָּׁחַר: כו וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיַּגַּע בְּכַף־יָרְכוֹ:

רש"י פרשת וישלח

וַתִּקַּע כַּף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבֹקוֹ עֲמֹ: כֹּז וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי
כִּי עֲלֶה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם־יִבְרַכְתָּנִי:
יַעֲקֹב שִׁמְנֶטָה מֵאֲחִיו, שִׁמָּה תַחֲזִירֵנוּ לְמוֹטָצַ, וּנְפֹלָה צִיד שָׂכֵם
(צ"ר עת, ג.): יִבְק. שֵׁם הַנֶּהֱרָ: (כד) **אֵת אֲשֶׁר לוֹ.** הַצְהֵמָה
וְהַמְטִלְטִלִּים, עָשָׂה עֲלָמוֹ בְּגֶשֶׁר, נוֹטֵל מִכָּאֵן וּמִנִּיחַ כָּאֵן:
(כה) **וַיֹּתֵר יַעֲקֹב.** שָׁכַח פְּכִים קִטְנִים וַחֲזַר עֲלֵיהֶם (חֹלִין
לֹא.): **וַיֹּאבֶק אִישׁ.** מִנְחָם פִּירֵשׁ וַיִּתְּעַפֵּר אִישׁ, מִלְשׁוֹן חֶזֶק,
שֶׁהָיוּ מַעֲלִים עֹפֵר צִרְגָּלֵיהֶם עַל יְדֵי נַעֲנוּעַם. וְלִי נִרְאָה שֶׁהוּא
לְשׁוֹן וַיִּתְקַשֶּׁר, וּלְשׁוֹן אֲרָמִי הוּא, צֵתֵר דֹּחֲצִיקוֹ צִיָּה, וְחֶזֶק לִי
מִיִּצֵּק לְשׁוֹן עֲנִיָּצָה, שָׁכַן דֶּרֶךְ שְׁנִים שִׁמְתַּעֲלָמִים לִהְפִּיל אִישׁ
אֶת רַעְיוֹ, שֶׁחֻצְקוֹ וְחֹזְקוֹ צְזִרְעוּתִיו, וּפִירֵשׁוֹ רַז"ל שֶׁהוּא
שָׂרוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ (צ"ר עז, ג.): (כו) **וַיֹּאֵץ בַּכֹּף יִרְכּוּ.** קוֹלִית
הִירֵךְ הַתְּקוּעַ צְקִילְצוּסָתָה קְרוֹי כֹף, עַל שֶׁשֶּׁחֲצֵר שְׁעָלֶיהָ
כַּמִּין כֹּף שֶׁל קְדִירָה: **וַתִּקַּע.** נִתְקַעְקַע מִמְּקוֹם חֲצֵרָתָהּ, וְדוּמָה
לוֹ פֶּן תִּקַּע נִפְשֵׁי מִמֶּךָ (יִרְמִיָּה ו, ח.), לְשׁוֹן בְּסֶרֶב, וְצִמְשָׁה
לְקַעֲקַע צִיָּתָן, לְשָׂרֵשׁ שְׂרֵשֵׁיהֶן: (כז) **כִּי עָלָה הַשָּׁחַר.** וְלִרְיֵךְ

כח וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶה־שָּׁמַךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: כֵּט וַיֹּאמֶר
לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שָׁמַךְ כִּי אִם־יִשְׁרָאֵל כִּי־שָׁרִיתָ
עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים וַתּוֹכֵל: ל וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר

רש"י פרשת וישלח

הִגִּידָה־נָא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשְׁמִי וַיְבָרֶךְ
אֹתוֹ שֵׁם: [שלישי] לֹא וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם
פְּנִיָּאל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצַל נַפְשִׁי:
לֵב וַיִּזְרַח־לּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא
צִלַּע עַל־יְרֵכּוֹ:

אני לומר שירה ציוס (צ"ר עת, א. חולין לא:): **ברכתנו**.
הודה לי על הצרכות שצרכני חצי, שעשו מערער עליהן.
(כט) **לא יעקב**. לא יאמר עוד שהצרכות צאו לך בעקבה
ורמיה, כי אם צשררה וגלוי פנים, וסופך שהקצ"ה נגלה
עליך צצית אל ומחליף שמך, ושם הוא מצרכך, ואני שם
אחיה ואודה לך עליהן, וזהו שכתוב וישר אל מלאך ויוכל
צכה ויתחנן לו (הושע יב, ה.), צכה המלאך ויתחנן לו
ומה נתחנן לו צית אל ימלאנו ושם ידצר עמנו, המתן לי עד
שידצר עמנו שם, ולא רצה יעקב, ועל כרחו הודה
לו עליהן, וזהו ויצרך אותו שם, שהיה מתחנן להמתין לו
ולא רצה: **ועם אנשים**. עשו ולצן: **ותוכל**. להם:
(ל) **למה זה תשאל**. אין לנו שם קצוע,

לג על־כן לא־יאכלו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־גִּיד הַנֶּזֶשָׁה אֲשֶׁר עַל־כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי
נָגַע בְּכַף־יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנֶּזֶשָׁה:

רש"י פרשת וישלח

מסתנין שמותינו (ז"ר עה, ה.), (הכל) לפי מלות עצודת
השליחות שאנו משתלחים: (לז) **ויזרח לו השמש**. לשון
זני אדם הוא, כשהגענו למקום פלוני האיר לנו השחר, זהו
פשוטו. ומדרש אגדה ויזרח לו, ללרכו, לרפאות את ללעתו,
כמה דתימא שמש לדקה ומרפא בכנפיה (מלאכי ג, כ.),
ואותן שעות שמיהרה לשקוע בשצילו כשינא מצאר שצע,
מיהרה לזרוח בשצילו: **והוא צלע**. היה לולע כשזרחה
השמש: (לג) **גיד הנשה**. ולמה נקרא שמו גיד הנשה, לפי
שנשה ממקומו ועלה, והוא לשון קפיצה, וכן נשתה גבורתם
(ירמיה נא, ל.), וכן כי נשני אלהים את כל עמלי (צראשית
מא, נא.):

א **וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע**

מאות איש ויחץ את־הילדים על־לאה ועל־רחל ועל
שתי השפחות: ב **וישם את־השפחות ואת־ילדיהן**

רש"י פרשת וישלח

רֹאשֹׁנָה וְאַתְלָאָה וַיִּלְדִּיהָ אַחֲרָנִים וְאַתְרָחֵל
וְאַתְיֹסֶף אַחֲרָנִים: ג' וְהוּא עֶבֶר לְפָנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲו
אֶרְצָה שְׁבַע פְּעָמִים עַד־גֻּשְׁתּוֹ עַד־אָחִיו: ד' וַיֵּרֶץ עֵשׂו
לְקִרְאָתוֹ וַיַּחֲבֹקְהוּ וַיִּפֹּל עַל־צוּאָרוֹ וַיִּשָּׁקְהוּ וַיִּבְכּוּ:
ה' וַיֵּשֶׂא אֶת־עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הַיִּלְדִּים
וַיֹּאמֶר מִי־אַלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר הַיִּלְדִּים אֲשֶׁר־חָנַן אֱלֹהִים
אֶת־עַבְדְּךָ: [רביעי] ו' וַתִּגְשֵׁן הַשְּׁפָחוֹת הַנָּה וַיִּלְדִּיהֶן